

WAAR WIL IK HEEN? IK WIL NIET NAAR ...

Robert G.J. van Beek CFP® €FA FFP is zelfstandig consultant en planner About Life & Finance BV, auteur, spreker en blogger/columnist op diverse platforms. www.robertvanbeek.eu

Mr. M.F.P. de Clercq heeft als belastingadviseur ruim 20 jaar ervaring op het gebied van bedrijfsopvolgingen, estate planning en (internationale) vermogensstructureringen. Hij is als partner verbonden aan ESJ Accountants en Belastingadviseurs te Breda.

Mw. H.K. Singh LL.M. is auteur van het boek 'Mijn tweede woning' en is als belastingadviseur werkzaam bij ESJ Accountants en Belastingadviseurs te Breda.

Vermogen en internationale planning staan op dit moment volop in de picture. Niet alleen in Nederland vragen cliënten of ze niet beter af zouden zijn als ze naar het buitenland emigreren. Ook vanuit de Verenigde Staten wordt er regelmatig naar Europa gekeken en de vraag gesteld of en zo ja, wat de verschillen in diverse Europese landen zijn.¹ Natuurlijk zijn er niet altijd alleen maar fiscale redenen om te besluiten of een ander land beter is om te wonen.

INLEIDING

Klassiek leeft de gedachte dat emigratie alleen maar en eigenlijk altijd goed is voor de meer vermogenden en welgestelde Nederlanders. Deze vraag komt veelal op als er (belegbaar) vermogen is waarbij de Nederlanders hun vermogen, en hun verblijf, zo fiscaal optimaal mogelijk willen verhuizen. Een economische teruggang en ook lage rendementen zijn voor veel Nederlanders belangrijke drivers om te zoeken naar alternatieven voor hun spaargeld. En ook qua beleggingen wordt er behalve met risico en rendement meer rekening gehouden met het fiscale aspect. Dit blijkt ook uit de toenemende vraag naar emigratie op bijvoorbeeld beurzen en in de media. Maar ook binnen Europa blijken landen nog niet honderd procent geharmoniseerd en soms concurreren landen (tijdelijk) om verhuizing en vestiging voor Europeanen uit andere lidstaten aantrekkelijk(er) te maken. In dit artikel lichten we de samenhang en verschillen van Nederland, Frankrijk en Spanje toe aan de hand van een casus.

CASUS EN UITGANGSPUNTEN LINDA VALOIS²

Linda Valois is alleenstaand en heeft geen kinderen. Zij geniet een salaris van € 215.400 per jaar. Echter, per 1 januari 2024 bereikt zij de AOW-gerechtigde leeftijd en zal zij AOW en pensioen ontvangen voor een totaalbedrag van € 31.795. Zij heeft een eigen woning met een waarde in het economische verkeer van € 800.000 en een WOZ-waarde van € 770.000. Ultimo 2017 rust er een hypotheek op de woning van € 522.500 met 2,5% rente. Daarnaast bezit zij een appartement in Den Haag met een waarde in het economische verkeer van € 425.000 en een WOZ-waarde van € 390.000. Met ook op dit object een hypotheek van € 232.050 met 3,5% rente. Dit appartement wordt verhuurd en Linda ontvangt jaarlijks € 40.200 aan huurinkomsten. De jaarlijkse kosten voor onderhoud e.d. bedragen € 7.200 per jaar. In 2022 en 2027 verwacht zij iets hogere onderhoudskosten van € 12.000. Daarnaast heeft zij een banksaldo van € 142.065 (rente 0,5%) en bezit zij aandelen in haar eigen BV ter waar-

de van € 1.400.686. Omdat de BV goede rendementen behaalt met de beleggingsportefeuille, kan er jaarlijks zo'n € 30.000 aan winst (na belastingen) worden toegevoegd aan de winstreserves. Linda geniet een eigen woningforfait van € 7.557. Samen met haar salaris en na de hypotheekrenteaftrek wordt dit progressief belast in box 1. Haar huurinkomsten worden niet belast.

Vermogensbalans van Linda

Vermogen 31-12-2017			
Bezittingen		Schulden	
Eigen woning	800.000	Eigen vermogen	2.013.201
Aandelen LVIM Holding BV	1.400.686	Eigenwoningsschuld	522.500
Verhuurd onroerend goed	425.000	2e woningsschuld	232.050
Banksaldo	142.065		
	<u>2.767.751</u>		<u>2.767.751</u>

Schema 1 Vermogensbalans Linda Valois

Linda Valois heeft een aantal doelstellingen:

1. In 2035 wil zij de hypotheek op haar eigen woning afgelost hebben. Om dit doel te behalen, moet zij jaarlijks € 27.500 aflossen.
2. Linda wilt in 2030 de hypotheek op haar appartement in Den Haag afgelost hebben. Om dit doel te behalen moet zij € 17.850 per jaar aflossen.
3. Jaarlijks wilt Linda een besteedbaar inkomen hebben van € 84.000. Linda realiseert zich dat haar inkomenspositie hard achteruitgaat, wanneer zij de AOW-leeftijd bereikt en zal moeten interen op haar spaargeld. Omdat zij minimaal € 25.000 op haar spaarrekening wilt hebben, zal zij dividenduitkeringen vanuit haar BV. moeten doen.

Om Linda inzicht te geven, werken wij uit hoe haar inkomens- en vermogenspositie er de komende tien jaar op basis van deze doelstellingen uitziet, en vergelijken we de inkomens- en vermogenspositie als zij in Nederland, Frankrijk of Spanje zou wonen. Bij het maken van deze berekeningen, maken wij de aanname dat alle inkomsten in het woonland worden gegenereerd.

NEDERLAND

Het Nederlandse inkomstenbelastingstelsel wijkt eigenlijk af van hetgeen in de meeste (Europese) landen gebruikelijk is. Het inkomen wordt namelijk verdeeld over drie boxen, die elk hun eigen tarief kennen. Een beknopte toelichting van de Nederlandse boxenstructuur.

Box 1: Inkomen uit werk en woning

In deze box wordt het belastbaar inkomen uit werk en woning belast. Dit inkomen is een optelsom van een aantal inkomstenbronnen verminderd met een aantal aftrekposten. Voorbeelden van deze inkomstenbronnen zijn salarisinkomsten, pensioeninkomsten, behaalde winsten uit eigen onderneming en eventuele lijfrente-uitkeringen. Ook de eigen woning (en de bijbehorende hypotheek) wordt in deze box als

inkomstenbron meegenomen. Daarnaast kent box 1 ook een bijzondere inkomenscategorie, namelijk het zogenoemde 'belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden'. Dit is het resultaat uit één of meer werkzaamheden die geen belastbare winst of belastbaar loon vormen. Een voorbeeld hiervan is de rente die iemand ontvangt wegens vorderingen op de eigen vennootschap.

Uiteindelijk wordt de belasting op het belastbaar inkomen bepaald aan de hand van de volgende tabel:

Schijven	Belastbaar inkomen	Tarief voor AOW	Tarief vanaf AOW
1 ^e schijf	€ 0 - € 19.982	36,55%	18,65%
2 ^e schijf	€ 19.982 - € 33.791	40,80%	20,90%
3 ^e schijf	€ 33.791 - € 67.072	40,80%	40,80%
4 ^e schijf	€ 67.072 ->	52,00%	52,00%

Box 2: Inkomen uit aanmerkelijk belang

Wanneer een belastingplichtige (al dan niet samen met zijn partner) direct of indirect tenminste 5% van het geplaatste aandelenkapitaal van een vennootschap bezit, dan heeft hij een aanmerkelijk belang. Alle inkomsten uit dit belang, worden belast in box 2. De belastbare inkomsten bestaan uit twee soorten, namelijk reguliere voordelen en vervreemdingsvoordelen en worden beiden belast met inkomstenbelasting tegen een vast tarief van 25%.

Box 3: Inkomen uit sparen en beleggen

De voordelen uit sparen en beleggen worden belast in box 3. Denk hierbij aan voordelen behaald uit bank- en spaartegoeden, effecten, beleggingen, maar ook overige bezittingen zoals een tweede woning. Echter, volgens de systematiek van deze box wordt geen belasting betaald over de werkelijk behaalde voordelen. De netto vermogensbestanddelen (bezittingen -/- schulden) worden namelijk in de heffing betrokken met een fictieve opbrengst. Per 1 januari 2017 wordt het forfaitair rendement gebaseerd op de gemiddelde verdeling van het box 3-vermogen over spaargeld en beleggingen in combinatie met een in het verleden in de markt gerealiseerd rendement op deze componenten:

Schijf	Box 3-vermogen	Heffingvrij vermogen	Rendement
1 ^e	€ 0 - € 100.000	-/- € 25.000	2,87%
2 ^e	€ 100.000 - € 1.000.000		4,60%
3 ^e	€ 1.000.000 of meer		5,39%

Het hieruit voortvloeiende belastbaar inkomen uit sparen en beleggen wordt jaarlijks belast met inkomstenbelasting tegen een vast tarief van 30%. De vuistregel in de volksmond van de zogenoemde vermogensbelasting box 3-heffing van 1,2 % (namelijk 30% over 4%) is veranderd. Pas met de aanslag en aangifte Inkomstenbelasting werd voor veel mensen duidelijk wat de aangepaste box 3-heffing nu voor gevolgen had.

FRANKRIJK, EEN LANDENPORRET

Inkomstenbelasting

In Frankrijk wordt de inkomstenbelasting niet per persoon, maar per huishouden geheven. Het inkomen van een huishouden bestaat uit het inkomen van ouders en hun (thuiswonende) ongehuwde minderjarige kinderen. Indien de kinderen studeren, dan ligt de grens bij de leeftijd van 25 jaar. Partners met een Frans samenlevingscontract (PACS) worden voor de Franse inkomstenbelasting hetzelfde behandeld als gehuwden. Een huishouden kan uiteraard ook bestaan uit één persoon, indien de belastingplichtige ongehuwd, gescheiden of weduwe/weduwenaar is.

Het belastingsysteem in Frankrijk kent de zogeheten familiecoëfficiënt. De belasting wordt geheven per huishouden. Afhankelijk van de grootte van de familie heeft de belastingplichtige recht op een aantal 'aandelen'. Bijvoorbeeld, de echtgenoot en echtgenote tellen voor elk één aandeel en de eerste twee kinderen tellen ieder voor een half aandeel. Elk kind telt daarna voor één aandeel. Een echtpaar met drie kinderen wordt dus verdeeld in vier aandelen. Op deze wijze wordt de belastingdruk verlaagd.

De Franse wet kent geen definitie van een belastbaar inkomen. Het belastbaar inkomen is namelijk het totaal van het nettoresultaat van een aantal inkomenscategorieën. Voorbeelden van een aantal inkomenscategorieën zijn inkomsten uit (voormalige) arbeid, winst uit onderneming en inkomsten uit investeringen (rente, royalty's en dividenden). Per inkomenscategorie wordt het nettoresultaat berekend. Vervolgens wordt op dit resultaat het systeem van de familiecoëfficiënt toegepast en vervolgens belast met inkomstenbelasting op basis van de volgende progressieve tarieven (2017):

Belastbaar inkomen	Tarief
€ 0 - € 9.710	0%
€ 9.710 - € 26.818	14%
€ 26.818 - € 71.898	30%
€ 71.898 - € 152.260	41%
€ 152.260 ->	45%

Rekenvoorbeeld:

Een klant is getrouwd en heeft twee kinderen. Het totale gezinsinkomen bedraagt € 90.000. Op grond van de coëfficiëntentabel wordt coëfficiënt 3 toegepast. Dit betekent dat het gezinsinkomen wordt gedeeld door 3, wat leidt tot een bedrag van € 30.000 per aandeel.

Op dit bedrag van € 30.000 wordt het progressieve tarief toegepast en is een belasting verschuldigd van € 3.350. Het resultaat van € 3.350 wordt vermenigvuldigd met 3 om tot de belastingheffing te komen, namelijk een bedrag van € 10.050. Zou de persoon in dit voorbeeld niet getrouwd zijn en een inkomen van € 90.000 genieten, dan zou coëfficiënt 1 van toepassing zijn en de volledige tarieftabel op het inkomen worden losgelaten. Dit zou leiden tot een belastingheffing van € 23.341.

Vermogensbelasting

De vermogensbelasting treedt pas in werking bij vermogens hoger dan € 1,3 miljoen. De grondslag is de waarde in het economisch verkeer van het wereldvermogen: activa minus passiva. De waarde wordt (net als in de inkomstenbelasting) bepaald op het niveau van het huishouden, en dus niet per persoon. Indien de nettowaarde van het vermogen boven € 1.300.000 komt, is er een vermogensbelasting verschuldigd over het vermogen dat meer bedraagt dan de eerste, eigenlijk nu vrijgestelde want 0%-heffing, € 800.000. Het is geen officiële vrijstelling want theoretisch kan dit tarief op enig moment wel worden aangepast naar een bepaald percentage.

De vermogensbelasting geldt in principe voor alle activa, met inbegrip van onroerende en roerende goederen, effecten en liquide middelen, tenzij specifiek vrijgesteld. Sommige activa zijn volledig of gedeeltelijk vrijgesteld, zoals bedrijfsmiddelen, antiek, kunstwerken, voorwerpen voor verzamelingen en bepaalde levensverzekeringsspolissen. De eigen woning wordt slechts voor 70% meegenomen in de grondslag voor de belasting. Schulden die niet gerelateerd zijn tot vrijgesteld activa, kunnen worden afgetrokken van de grondslag.

Netto vermogen	Tarief (2017)
€ 0 - € 800.000	0,0 %
€ 800.000 - € 1.300.000	0,5 %
€ 1.300.000 - € 2.570.000	0,7 %
€ 2.570.000 - € 5.000.000	1,0 %
€ 5.000.000 - € 10.000.000	1,25 %
€ 10.000.000->	1,5 %

SPANJE, EEN LANDENPORRET

Inkomstenbelasting

De Spaanse inkomstenbelasting maakt onderscheid tussen 'algemeen inkomen' en 'inkomsten uit vermogen'. Beide categorieën kennen een aparte tabel met tarieven. Om de grondslag van het 'algemeen inkomen' te bepalen worden de inkomsten uit een aantal categorieën bij elkaar opgeteld, zoals inkomsten uit (voormalige) arbeid en inkomsten uit onroerend vermogen, bijvoorbeeld huurinkomsten van een tweede woning. Wordt een vakantiewoning niet verhuurd, dan kent Spanje een soort huurwaardeforfait en inkomsten uit onderneming. Het algemeen inkomen wordt belast tegen de volgende tarieven:

Belastbaar inkomen	Tarief (2017)
€ 0 - € 12.450	19%
€ 12.450 - € 20.200	24%
€ 20.200 - € 35.200	30%
€ 35.200 - € 60.000	37%
€ 60.000 ->	45%

Tot de categorie 'vermogensinkomsten' behoren inkomsten uit roerend vermogen, zoals dividend, rente en royalty's. Daarnaast worden vermogenswinsten uit zowel roerend als

onroerend vermogen volgens de tarieven van deze categorie belast:

Belastbaar inkomen	Tarief (2017)
€ 0 - € 6.000	19%
€ 6.000 - € 50.000	21%
€ 50.000 ->	23%

Vermogensbelasting

De Spaanse vermogensbelasting belast de nettowaarde van het wereldvermogen. Tot het wereldvermogen behoren activa (zoals onroerend goed en spaarsaldi) en passiva (zoals hypotheek en andere schulden). In tegenstelling tot Frankrijk wordt in Spanje de vermogensbelasting per persoon geheven. Iedere belastingplichtige heeft recht op een vrijstelling van € 700.000, hoewel de vrijstelling per autonome gemeenschap kan verschillen. Daarnaast is de eigen woning vrijgesteld voor een bedrag van € 300.000.

Netto vermogen	Tarief (2017)
€ 0 - € 167.129	0,2%
€ 167.129 - € 334.253	0,3%
€ 334.253 - € 668.500	0,5%
€ 668.500 - € 1.337.000	0,9%
€ 1.337.000 - € 2.674.000	1,3%
€ 2.674.000 - € 5.347.998	1,7%
€ 5.347.998 - € 10.695.996	2,1%
€ 10.695.996 ->	2,5%

EEN VERGELIJKING TUSSEN NEDERLAND, SPANJE EN FRANKRIJK

Om inzichtelijk te maken welk land voor Linda en haar vermogen het minst of meest aantrekkelijk is, is in beeld gebracht hoe de vermogensontwikkeling eruit ziet in de loop van de volgende tien jaar.³

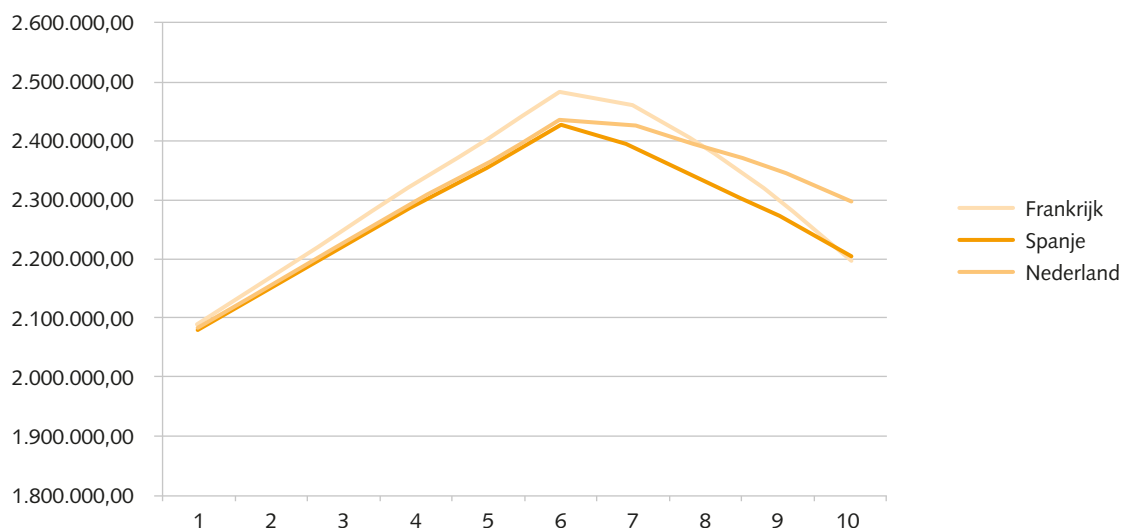
Een belangrijk moment is het moment van wettelijke pensionering na zes jaar. Het voordeel in Frankrijk ten opzichte

van Spanje en Nederland loopt de eerste jaren op maar dit voordeel verdwijnt snel na pensioen en is voor Linda het minst aantrekkelijke land op de lange termijn. Dit komt omdat op alle inkomsten het progressieve tarief wordt toegepast. En daar bovenop volgt ook nog de vermogensbelasting. Frankrijk is vaak eigenlijk alleen voordelig als je een groot gezin hebt en dus optimaal gebruik kunt maken van het familiecoëfficiëntstelsel.

Hoe meer je aflost op leningen, hoe meer belasting je betaalt. Dat is in alle landen zo. In Nederland wordt de belastingdruk hoger in box 1 voor de eigen woning en in box 3 voor de vakantiewoning. In Frankrijk en Spanje wordt de eigen woning niet in de inkomstenbelasting meegenomen. De huurinkomsten en huurlasten van de tweede woning worden wel in de inkomstenbelasting meegenomen. Maar de grondslag voor de vermogensbelasting wordt hoger, naarmate er meer wordt afgelost en de waarde van het vermogen dus toeneemt.

Dividenduitkeringen door een aanmerkelijk belanghouder worden in Nederland belast tegen 25% inkomstenbelasting. Zowel Spanje als Frankrijk kennen geen apart tarief voor grootaandeelhouders. Daarom worden alle dividenduitkeringen die Linda doet zowel in Spanje als in Frankrijk tegen progressieve tarieven belast. Omdat het progressieve tarief voor dividenduitkeringen in Frankrijk hoger is, moet er dus meer dividend worden uitgekeerd als zij in Frankrijk zou wonen.

Nederland is dus voordelig als je hoge rendementen behaalt met je belegd vermogen. Want in box 3 wordt niet het daadwerkelijk inkomen belast. Frankrijk en Spanje zijn minder voordelig als je hoge rendementen behaalt omdat alles progressief wordt belast. Met de casus Linda Valois wordt duidelijk dat de totale inkomens- en vermogenspositie en het verloop in de toekomst belangrijk zijn voor de uiteindelijke keuze voor een bepaald land. En dat een keuze ook verder nog verandert (en geoptimaliseerd kan worden) door wijzigingen in bijvoorbeeld inkomen of rendement op beleggingen. Of door zelf op basis van een planning wijzigingen door te voeren in bijvoorbeeld al dan niet bezitten van (buiten-

lands) onroerend goed, of wel of niet aandeelhouder / dga zijn, of blijven in bijvoorbeeld een onderneming. En dat maakt dat internationale planning misschien complexer lijkt, en dat zeker ook beslissingen integraal, vanuit een totaalplaatje dienen te worden genomen. Met ook mogelijke scenario's doorrekenen naar de toekomst toe.

CONCLUSIE: IN NEDERLAND BLIJVEN OF TOCH NAAR...

Uit de berekeningen blijkt dat het voor Linda (in deze situatie) het meest voordelig is om in Nederland te blijven wonen. Misschien voor sommigen verrassend! Maar ook hoogte van inkomen, vermogen, welke vermogensbestanddelen en welke rendementen bepalen allemaal in meer of mindere mate hoe de vermogensontwikkeling er in de toekomst uitziet. En welk land financieel en fiscaal het voordeligst is om te verblijven. Maar ondanks dat dit voor veel mensen een belangrijke, en voor sommigen de belangrijkste motivatie is om te emigreren, is het natuurlijk niet de enige reden om Nederland te verlaten.

In de praktijk blijkt dat de stap naar een ander land vaak in fasen verloopt.⁴ De aankoop van een vakantiewoning (Where2buy...) kan vervolgens leiden tot een uiteindelijke emigratie (Where2live!). In al deze fasen is inzicht en een planning met alle afwegingen, voor- en nadelen inclusief kosten en belastingen bij aankoop, bezit, verkoop of nalatenschap uiterst belangrijk. De financieel planner en de belastingadviseur kunnen met inzicht en advies de klant (samen!) helpen en ondersteunen om een weloverwogen besluit te nemen om al dan niet een stap naar het buitenland te zetten. Belastingverdragen en jurisprudentie zijn belangrijke informatiebronnen waarbij er van oudsher een aantal landen zijn waar Nederlanders graag verblijven. En er blijken ondanks de Europese eenwording en gedachte toch nog verschillen te bestaan.

Soms duiken er in de media landen op die voorheen minder bekend of geliefd waren. Zo wordt in de media de laatste tijd een focus gelegd op Portugal omdat dit land een gunstig (tijdelijk) regime kent. Is Portugal ook voor Linda Valois

een alternatief? Op het moment dat Linda de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt en flink achteruitgaat in haar inkomen, kan zij haar situatie optimaliseren door te emigreren naar Portugal en zich daar in te schrijven als niet-gewone ingezetene (residentes não habituais). Op grond van deze regeling zal haar pensioeninkomen in Nederland belast blijven in box 1. Ten aanzien van haar box 2-vermogen (de aandelen in haar eigen BV), zal zij bij emigratie een conserverende aanslag krijgen opgelegd. Dit betekent dat zij bij dividenduitkeringen na emigratie in principe, als ze niets regelt, nog steeds 25% Nederlandse inkomstenbelasting zal moeten afdragen.

Het onroerend goed dat zij na emigratie eventueel aanhoudt in Nederland, zal in Nederland belast worden in box 3. Al haar inkomsten uit haar box 3-vermogen kan zij gedurende een periode van tien jaar geheel onbelast genieten. Na deze periode van tien jaar zal zij onder de normale regels van Portugal vallen en belasting betalen naar de normale progressieve tarieven. Portugal kent op dit moment ook geen heffing van vermogensbelasting, dus kan zij onbelast verder genieten van een zonnig en gunstig (woon)klimaat.

Informatie: info@robertvanbeek.eu

1 Auteur Robert van Beek is Host Europe voor International/Cross-Border Knowledge Circle van Financial Planning Association FPA in USA. Meer informatie www.onefpa.org.

2 Casus Linda Valois is herkenbaar voor CFP® en FFP geregistreerde planners die in het tweede kwartaal van 2017 examen hebben gedaan. De gegevens uit de casus *Werken en arbeidsgeschiktheid* vormen de basis waarbij enkele kleine aanpassingen zijn doorgevoerd met als belangrijkste aanpassing een gelijkblijvend inkomen tot aan pensioendatum om de verschillen tussen de landen beter vergelijkbaar te kunnen maken.

3 Eind 2017 wordt een softwaretool gelanceerd die is ontwikkeld door Maurice De Clercq, mw. Harjit Singh en Niek Op den Kamp (ESJ) in samenwerking met Ortec Finance, waar je op basis van beperkte inkomens- en vermogensgegevens een aantal landen kunt selecteren en vergelijken. De softwaretool geeft inzicht door een statische vergelijking te maken. Op basis van beperkte input van gegevens, vergelijk je de huidige belastingssystemen van drie landen. In deze casus is de input van meerdere jaren (2 t/m 10) per land (Frankrijk en Spanje) doorgerekend. Een tool die net als het boek *Mijn tweede woning*, ISBN 978-90-826691-0-7, zowel adviseurs als klanten globaal inzicht geeft in grensoverschrijdende, internationale planning en fiscaliteit over wonen en vermogen.

4 R.G.J. van Beek CFP, 'Vermogen out of the box: Where to live?', VFP 2015/119.